

TEMA: RAZUMIJEŠ LI ŠTO ČITAŠ?

UPUTE:

Prilikom čitanja važno je pratiti učenikovo razumijevanje. Pri tome je bitno mijenjati načine provjeravanja tako da učeniku bude zanimljivo.

PRIMJER:

ČUDNOVATE ZGODE ŠEGRTA HLAPIĆA (Ivana Brlić-Mažuranić 1874. – 1938.)

Kod majstora Mrkonje

Što možeš reći o ...

- Hlapiću?
- majstoru Mrkonji?
- gospođi?
- čizmicama?
- Bundašu?

Prvi dan putovanja

Mali mljekar

Odgovori na pitanja!

- Koga Hlapić sretne u posljednjoj ulici grada?
- Što taj čovjek ima na svojim kolima i na malom magarcu?
- Kakav je taj čovjek?
- Kako mu dječak pomaže?
- Koga dječak sretne na stepenicama?
- Zašto se sluškinja smije?
- Što ta žena Hlapiću obeća?
- Čemu se Hlapić čudi?
- Na koji se način starac zahvaljuje dobromu Hlapiću?

Velika se glava pokazuje u travi

Odgovori na pitanja!

- Tko se pridruži Hlapiću?
- Kako Hlapić pokaže da se raduje?
- Što su objedovali?

Kuća s plavom zvijezdom

Pronađi sljedeće fraze i prevedi ih!

- „... bila je narisana plavom bojom velika zvijezda.“

- „... on se sjeti kako je rekao da ide po svijetu da pomogne komu treba.“
- „... jer je izgubio na paši dvije guske.“
- „Kad je Hlapić u zelenim hlačama, s crvenom košuljom i sjajnim čizmicama došao u sobu...“
- „Blizu je bila jedna velika voda, kraj koje je Marko uvijek pasao guske ...“
- „Bundaš je plivao za guskama...“
- „... pa su Marko i Hlapić sjeli na veliki kamen pred kuću...“
- „... Hlapić je dobro upamtio tu zvijezdu...“

Drugi dan putovanja

Hlapić i kamenari

Odgovori na pitanja!

- Zašto Hlapić misli da je u menažeriji?
- Umjesto riječi «menažerija» mogli bismo reći...?
- Čime kamenari razbiju kamen?
- Čega se neki kamenari boje?
- S kim se Hlapić potuče?
- Što treba putniku da mu bude dobro na putu?

Podcrtaj riječi u instrumentalu!

Crni čovjek

Nadopuni!

Bundaš se bojao _____ (Donner).

Začuje se strašan udarac _____ (Donnerschlag) u daljini.

Bundaš se strese od _____ (Angst).

Hlapić je gledao oko _____ (sich).

Nigdje nije bilo ni _____ (Haus) ni _____ (Mensch).

Sad je opet Hlapić bio pametniji od _____ (Bundaš).

Meni je žao _____ (meine Stiefel).

Morat ćemo ovdje _____ (diese Nacht) spavati.

Pod mostom je bilo _____ (Stroh).

O kojem se padežu radi u ovoj vježbi?

Što sada znaš o njemu?

Treći dan putovanja

Velika žalost

Pronađi sam/sama riječi u genitivu!

Djevojčica na putu

Tko što kaže? (Hlapić = H; Gita = G; papiga = p)

„Dobro jutro!“ (,)

„Sada putujem pješice u treće selo!“ ( )

„Hajdemo zajedno!“ ( )

„Ja sam vrlo žalosna!“ ( )

„Naći ćemo i naušnice i čizmice!“ ( )

„Teško je s djevojčicama.“ ( )

„Znam se loptati s dvanaest jabuka najedanput.“ ( )

Na sjenokoši

Pronađi najdužu rečenicu! Koliko ima riječi? Prepiši ju i prevedi!

Predstava

Izdvoji i napiši 5 rečenica koje najbolje opisuju Gitinu predstavu!

Naslikaj jednu scenu!

Razgovor Hlapića s težacima

Navedi stvari koje težaci ne mogu naći!

Težaci ne mogu naći...

Četvrti dan putovanja

Požar u selu

Dopuni skupovima -ije / -je:

l__ po s__ no l__ to najl__ pše sv__ tlost
gor__ ti b__ žati d__ te d__ ca posl__ dnji
l__ stve s__ diti c__ l pol__ vati zv__ zda

Glasno pročitaj još jedanput ove riječi! Što si opazio/opazila?

Veliko čudo

Što znači...?

- kao miš u posijama?
- po uzduhu?
- sretan kao car?

Grgina majka

Kako glasi 1. lice prezenta?

naći: ja _____
čuti: ja _____
razbiti: ja _____
vidjeti: ja _____
plakati: ja _____
sastati se: ja _____
izaći: ja _____
početi: ja _____
lajati: ja _____
odnijeti: ja _____
uzeti: ja _____

Gitina brazgotina

Prevedi:

viele Kinder: _____
wegen des Heldenmutes: _____
ich habe weder Vater noch Mutter: _____
aus der Hand: _____ anstatt meiner: _____
Zeit haben: _____

Peti dan putovanja

Kako je na polju

Napiši komparative i superlative pridjeva:

malen	_____	_____
jak	_____	_____
mudar	_____	_____
lijep	_____	_____
gust	_____	_____
star	_____	_____

Usporedi osobine (karakteristike) nekih predmeta ili osoba i napiši rečenice!

Miš je manji od ptice, ali...

Prevedi ove riječi:

rastati se _____	požar _____
nevolja _____	odavno _____
ionako _____	vatra _____
drukčije _____	livada _____
strana _____	ljeti _____
obuti, obujem _____	mudrost _____
raskršće/raskrižje _____	dugačak _____
škakljati _____	iznenada _____
pastir _____	

Otkuda je pao čovjek pred Hlapića

Upotrijebi sljedeće riječi u rečenicama:

uzda	kola	konji	iznenađenje
čitav	dretva	izbrisati iz pameti	

Postavi pitanja na podcrtane riječi:

Čula se vika. (1)

S brda jurila su po cesti kola. (2)

Tako se zaustavljaju poplašeni konji. (1)

Konji su disali kao dva ognjena zmaja. (1)

Hlapić ostavi konje Giti i pastirima. (1)

Gita se sjetila svojega konjića. (2)

U grabi su ležali crni čovjek i Grga. (2)

To je zbilja bilo lijepo od Hlapića, jer ima malo ljudi koji bi pokrпали uzde onomu koji je ukrao čizme. (2)

Grga i Hlapić

Rečenice napiši u budućem vremenu:

Grga je šutio i gledao u Hlapićeve čizme.

Kad je Grga vidio rubac svoje majke, bilo mu je žao kao malom djetetu.

Grga nije dospio da mnogo odgovara Hlapiću.

Uto je došao crni čovjek.

Nato su sjeli svi oko vatre.

Riješi zadatak zaokružujući **T** (točno) ili **N** (netočno):

Grga, ja ću dobro pokrpati uzde, a ti se s njima odvezi na kolodvor i ne idi u diskač.

T N

Tamo čekaju seljaci da te ubiju.

T N

Obećaj mi da ćeš ostaviti svoju bolesnu majku i da ćeš otići daleko u svijet.

T N

Kad je Grga vidio prsten svoje majke i kad je čuo što mu je poručila, bilo mu je žao.

T N

Vranac je bijeli konj.

T N

Tko može da bude žalostan taj će biti i zao.

T N

Griva je duga dlaka na konjskom vratu.

T N

Noć u zapečku (*zapećak* je mjesto/prostor pokraj peći)

Rečenicama dodaj odgovarajući kraj:

Pastirići i Hlapić s Gitom dugo su razgovarali o svem što se dogodilo, pa je već počeo sumrak da se hvata i bilo je vrijeme da...

Miško podigne glavu te opazi da...

Bilo je prekasno da...

Ona je sad znala da Hlapić nosi šilo i dretvu uza se i znala je da...

Za kravama išao je Bundaš, koji ih je u red tjerao kao da...

Papiga je toga dana toliko puta čula ime «Grga» da...

A najslađe su spavali Miško i baka, premda su mislili da...

Šesti dan putovanja

Mali postolar i prosjakinja Jana

U sljedećim rečenicama nedostaju riječi. Umetni ih tamo gdje odgovaraju:

selom   rukama   kolima   zanatom   Hlapićem
kućom   srećom   djevojčicama   poslom   robom

Hlapić pljesne _____ i vikne djeci.

Začas ležala je pred _____ cijela hrpa opanaka.

Pred _____ u hladu smjesti se Hlapić sa svojim _____.

Gita je otišla sa seoskim _____ da preskakaju platno što su ga bijelile žene na travi.

_____ nije bilo susjede kod kuće.

_____ je prolazila prosjakinja Jana.

Nitko nije htio da ide tim _____, osim šegrta Hlapića.

Orobili su čovjeka koji je išao s _____ i s _____ na sajam.

Na sajmu

Gita i Hlapić su u velikom gradu. Kako izgleda taj grad? Napiši pet rečenica!

Zašto Hlapić neće ostati na sajmu?

Dva košarača

Pronađi imenice ženskog roda:

sajam	košarač	šator	boja	sredina	vreća
roba	grom	koš	zlato	vjeverica	nož
šator	kiša	smijeh	osa	strana	platno
kraj	rupica	kukac	tanjur	novac	kosa
papiga	siromah	sreća	susjed	košara	sila

Na vrtuljku

Nadopuni rečenice:

Već su svi prodavači promukli od _____.

- a. vika
- b. vike
- c. vikom

Svi su se _____ okretali, samo je jedan stajao.

- a. vrtuljci
- b. patuljci
- c. pahuljci

Gita je stajala na _____ i mahala rukama.

- a. labudu
- b. magarcu
- c. konju

Najveseliji bio je gospodar, koji je nabrao punu vrećicu _____.

- a. jagoda
- b. novaca
- c. krajcara

Nije zima napolju, a _____ je velika.

- a. pijaca
- b. plahta
- c. ulica

Bez krova

Objasni značenje riječi tako što ćeš zaokružiti točan odgovor:

pače

- a. čak
- b. baš
- c. tek

blazina

- a. velika sreća
- b. prostirka za krevet napunjena perjem
- c. susjedstvo

pogibelj

- a. pokretnost
- b. uništenje
- c. opasnost

začeti

- a. početi
- b. započeti
- c. zatvoriti

grašak

- a. vrsta ribe
- b. vrsta povrća
- c. vrsta voća

kraljevna

- a. kraljevica
- b. kraljeva supruga
- c. kraljeva majka

Sedma noć Hlapićeva putovanja

Poznati glas

Čiji je taj poznati glas?

Stavi riječi **glas, korak i zglob** u plural: _____

Po noći u cirkusu

Stavi odgovarajuće znakove za č i ć:

noc	čovjek	obruc	četiri	ciniti
vec	konjic	zacuđen	cuti	necu

Pronađi dativ zadanih riječi:

vranac	_____	noć	_____	zadovoljstvo	_____
jasle	_____	leđa	_____	Gita	_____
Hlapić	_____	oni	_____	on	_____

Nova pogibelj

Koga se Hlapić i Gita tako boje?

«Bundaš je bio **dobar kao dobar dan...**» Što znači ova izreka?

U ovom poglavlju ima još lijepih izreka/rečenica duhovitog sadržaja. Napiši jednu!

Dva opaka čovjeka

Konjska oprema su r_____e i s_____o.

Koju je životinju crni čovjek već ukrao, a po koju još želi ići? Zašto će to biti lak posao?

Hlapićeva odluka

Pronađi jedinu upitnu rečenicu u tekstu! Napiši je!

Pronađi dvije usklične rečenice! Napiši ih!

Umjesto «orobiti» mogli bismo reći i „op_____“.

Po noći na putu

Koje se životinje pojavljuju u ovom ulomku?

Kakva je Gita u ovom poglavlju?

Zla?	da	☐	ne	☐
Strašljiva?	da	☐	ne	☐
Uljudna?	da	☐	ne	☐
Snalažljiva?	da	☐	ne	☐
Umorna?	da	☐	ne	☐
Šutljiva?	da	☐	ne	☐
Plašljiva?	da	☐	ne	☐
Hrabra?	da	☐	ne	☐
Komunikativna?	da	☐	ne	☐

Kola u magli

Hlapić i Gita su se bojali, a Bundaš ne! Zašto je on bio zadovoljan?

Pomoć

(*vrbič* je mjesto gdje rastu vrbe, a *šibe* su vrbove grane od kojih se pletu košare; *pohrliti* znači *radosno požuriti*)

Označi brojevima od 1 do 5 redosljed događanja:

Hlapić košaraču ispriča zašto oni noću putuju.

Hlapić, Gita i Bundaš požure prema kolima.

Košarač opazi djecu po mjesecini na cesti.

Bundaš veselo trči sad uz lijevi sad uz desni kotač.

Dođu do onog raskršća gdje cesta polazi na dvije strane.

Hlapić i Gita opet sami

(*šikara* je prostor gusto obrastao drvećem i grmljem)

Na kojim mjestima se odvija radnja ovog poglavlja?

1. na ce _____
2. na br _____
3. među šu _____ i ši _____
4. kraj velike st _____
5. na ra _____

U šikari i mraku

(*prijeki put* je kraći put, prečac)

Poveži:

Oblaci idu onako...

Dolazio je oblak...

Staza je kroz šikaru bila uska i...

Gita je išla za Hlapićem, ...

Oblak je bio gust i...

Hlapić je tapao rukama da...

Na drugoj strani šikare...

Zatim se čulo, ...

Sasvim blizu Gite zakašljao je...

da pokrije mjesec.

težak.

jer ona ništa nije vidjela.

slabo se vidjela.

nešto je šuštilo.

nađe stazu.

naime čovjek.

kako ih vjetar nosi.

kako puca suho granje.

Strava

Strava znači:

- a. strana
- b. strah
- c. straža

Iznenadenje

Što majstor Mrkonja po prvi put u životu radi?

Kome plać inače ne pristaje? Jesi li istog mišljenja?

Kako se sve to dogodilo

Razvrstaj imenice:

mjeseci, koljena, čizme, koža, škare, psi, zlikovci, trgovac, zora, kola, drvo, hrana, piće, radionica, džepovi, rupci, grijesi, novac, jelo, žed
jednina: _____

množina: _____
_____

Kod Markove kuće

Podcrtaj imenice i odredi im padež (1-7):

Da joj je crni čovjek odveo kravu, ostali bi ona i Marko sami s deset gusaka. A s deset gusaka ne može živjeti mati s djetetom.

Ljudi su nakon nekoliko dana našli jednoga mrtvog čovjeka, koji je pao valjda u noći tamo s one otkopane stijene koju je košarač pokazao Giti i Hlapiću na mjesečini.

Taj mrtvi čovjek bio je umotan u crnu kabanicu.

Zaglavak

Sreća i radost

Tko se sada sigurno najviše veseli? Zašto?

Marica

Po čemu majstorica i majstor prepoznaju svoju kći Maricu?

Što svi zajedno rade u crkvi?

Hlapićeva baština

(*baština* je nasljedstvo; *timariti* znači hraniti i njegovati domaću životinju, brinuti se o njoj; *otmjena* gospođa je dostojanstvena gospođa)

Odgovori na pitanja:

Po čemu se ljudi poznaju? Po _____.

Što služavka ima za Hlapića? Ona ima _____.

Od čega je starac mljekar umro? Od _____.

Je li pismo tužno ili veselo? Pismo je _____.

Što je starac ostavio Hlapiću? Ostavio mu je _____.

Za što se Hlapić odluči? Za gospodske škole ili za postolarski zanat?

Oduči se za _____.

Svršetak

Objasni riječ «zgode»!

Za diskusiju:

Koji ti je događaj najradosniji?

Koji ti je događaj najtužniji?

Odaberi lik koji ti je po nečemu zanimljiv. Reci zašto!

Pisac/autor romana «Čudnovate zgode šegrta Hlapića» je:

- Ivan Mažuranić
- Ivana Brlić – Mažuranić
- Ivan Kušan
- Mato Lovrak